

Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima

Usvojen Rezolucijom 2200A (XXI) Generalne skupštine 16. prosinac 1966. godine Stupio na snagu 23. ožujak 1976. godine, u suglasnosti sa člankom 49.

Uvod

Države članice ovog Pakta,

Smatrajući, sukladno načelima izraženim u Povelji Ujedinjenih naroda, da je priznanje urođenog dostojanstva i jednakih i neotuđivih prava svih članova ljudske obitelji temelj slobode, pravde i mira u svijetu.

Priznajući da ova prava proizilaze iz urođenog dostojanstva ljudske osobe,

Priznajući da, sukladno Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima, ideal slobodnog ljudskog bića koje uživa građanske i političke slobode i oslobođenog od straha i bijede može biti postignut samo ako se stvore uvjeti koji omogućavaju svakome da uživa svoja građanska i politička prava, isto tako kao i svoja ekonomska, socijalna i kulturna prava,

Smatrajući da Povelja Ujedinjenih naroda nameće državama obvezu unaprjeđenja sveopćeg i stvarnog poštivanja ljudskih prava i sloboda.

Uzimajući u obzir činjenicu da pojedinac ima obveze prema drugim pojedincima i prema zajednici kojoj pripada i da je dužan težiti unaprjeđenju i poštivanju prava priznatih u ovom Paktu,

Suglasile su se o sljedećim člancima:

PRVI DIO Članak 1.

1. Svi narodi imaju pravo na samoopredjeljenje. Temeljem ovog prava oni slobodno određuju svoj politički položaj i slobodno postižu svoj privredni, društveni i kulturni razvoj.
2. Radi ostvarivanja svojih ciljeva, svi narodi mogu slobodno raspolagati svojim prirodnim bogatstvima i izvorima bez ugrožavanja obveza koje proizlaze iz međunarodne privredne suradnje, zasnovane na načelu uzajamne koristi i međunarodnom pravu. Ni u kom slučaju narod ne može biti lišen sopstvenih sredstava opstanka.
3. Države članice ovog Pakta, uključujući tu i one koje su odgovorne za upravljanje nesamoupravnim teritorijama i teritorijama pod starateljstvom, dužne su da olakšaju ostvarivanja prava naroda na samoopredjeljenje i da poštuju ovo pravo shodno odredbama Povelje Ujedinjenih naroda.

DRUGI DIO Članak 2.

1. Države članice ovog Pakta obvezuju se da poštuju i da jamče prava priznata u ovom Paktu svim pojedincima koji se nalaze na njihovoj teritoriji i potpadaju pod njihovu vlast bez ikakvog razlikovanja, naročito u pogledu rase, boje kože, spola, jezika, vjeroispovijesti, političkog ili svakog drugog ubjeđenja, nacionalnog ili društvenog podrijetla, imovine, rođenja ili drugog statusa.
2. Države članice ovog Pakta se obvezuju da, sukladno svojim ustavnim postupcima i sa odredbama ovog Pakta, preduzmu potrebne korake radi usvajanja takvih mjera zakonodavnog ili drugog karaktera, pogodnih da se ostvare prava priznata u ovom Paktu koja još nisu

predviđena.

3. Države članice ovog Pakta se obvezuju da:

a) obezbijede svakoj osobi čija prava i slobode priznati ovim Paktom budu povrijeđeni, da raspolaže pravom djelotvorne žalbe čak i onda kada bi povredu počinile osobe koje su radile u obavljanju svojih službenih dužnosti;

b) obezbijede da nadležna sudska, upravna ili zakonodavna vlast, ili svaka druga vlast koja je prema zakonodavstvu države nadležna, rješava pitanja o pravima osoba koje su uložile žalbu i da razvijaju mogućnosti sudskih pravnih lijekova.

c) da obezbijede da nadležne vlasti postupe po svakoj žalbi koja se usvoji kao opravdana.

Članak 3.

Države članice ovog Pakta obvezuju se da osiguraju jednako pravo ljudi i žena na uživanje svih političkih i građanskih prava utvrđenih u ovom Paktu.

Članak 4.

1. U doba kada opstanak naroda ugrozi izvanredna javna opasnost, koja je proglašena zvaničnim putem, države članice ovog Pakta mogu poduzeti, u obimu strogo određenom zahtjevima situacije, mjere kojima se ukidaju obveze predviđene u ovom Paktu, s tim da te mjere ne budu nespojive s drugim obavezama koje im nameće međunarodno pravo i da sobom ne povlače diskriminaciju zasnovanu isključivo na rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeroispovijesti ili društvenom podrijetlu.

2. Prethodna odredba ne daje ovlaštenje ni na kakvo odstupanje od članaka 6, 7, 8 (stavak 1. i 2.), 11, 15, 16. i 18.

3. Države članice ovog Pakta koje se koriste pravom ukidanja odmah će obavijestiti posredstvom Generalnog tajnika Ujedinjenih naroda druge države članice o odredbama koje su ukinule kao i razlozima koji su ih na to naveli. Novo saopćenje bit će dato istim putem onog dana kada budu okončana ova odstupanja.

Članak 5.

1. Nijedna odredba ovog Pakta ne može se tumačiti tako da podrazumijeva za neku državu, skupinu ili pojedinca ma kakvo pravo da se bavi nekom djelatnošću ili da izvrši neki čin kojim se teži ukidanju prava i sloboda priznatih u ovom Paktu ili ograničenjima širim nego što su predviđena pomenutim Paktom.

2. Ne može se dopustiti nikakvo ograničenje ili odstupanje od temeljnih ljudskih prava priznatih ili koja su na snazi u nekoj državi članici ovog Pakta temeljem zakona, konvencija, propisa ili običaja, pod izgovorom da ih ovaj Pakt ne priznaje ili ih priznaje u užem opsegu.

TREĆI DIO

Članak 6.

1. Svako ljudsko biće ima pravo na život. Ovo pravo mora biti zaštićeno zakonom. Nitko ne može biti samovoljno lišen života.

2. U zemljama gdje nije ukinuta smrtna kazna, smrtna presuda može se izreći samo za najteže zločine, sukladno zakonom koji je bio na snazi u vrijeme kada je zločin bio počinjen i koje nije u suprotnosti s odredbama ovog Pakta niti sa Konvencijom o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida. Ova kazna može biti primijenjena samo temeljem konačne presude koju je donio

nadležni sud.

3. Kada lišavanje života predstavlja zločin genocida, smatrat će se da nikakva odredba ovog članka ne ovlašćuje jednu državu članicu ovog Pakta da na bilo koji način ukine bilo koju obvezu preuzetu temeljem odredaba Konvencije o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida.

4. Svaki osuđenik na smrt ima pravo da traži pomilovanje ili zamjenu kazne. Amnestija, pomilovanje ili zamjena smrtno kazne mogu se dati u svim slučajevima.

5. Smrtna presuda ne može se izreći za zločine koje počine osobe mlađe od 18 godina i ne može se izvršiti nad trudnim ženama.

6. Ne može biti pozivanja ni na jednu odredbu ovog članka da bi se odložilo ili spriječilo ukidanje smrtno kazne od strane jedne države članice ovog Pakta.

Članak 7.

Nitko ne može biti podvrgnut mučenju niti okrutnom, nečovječnom, ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju. Posebno je zabranjeno podvrgavanje neke osobe medicinskim ili naučnim optima bez njegovog slobodnog pristanka.

Član 8.

1. Nitko se ne može držati u ropstvu; ropstvo i trgovina robljem zabranjeni su u svim svojim oblicima.

2. Nitko se neće držati u ovisnom položaju.

3. a) Nitko se ne može primorati na obavljanje prinudnog ili obveznog rada.

b) Točka a) ovog stavka ne može se tumačiti kao da zabranjuje izvršenje kazne prinudnog rada, izrečene od strane nadležnog suda, u zemljama gdje se za neki zločin može izreći kazna oduzimanja slobode s prinudnim radom.

c) Ne smatra se kao `prinudan ili obvezan rad` u smislu ovog stavka:

1. svaki rad, ili služba, na koji se odnosi točka b), a koji se normalno traže od osoba lišenih slobode temeljem redovne sudske odluke ili koje se temeljem takve odluke nalazi na uvjetnom otpustu,

2. svaka služba vojne prirode, u zemljama gdje je dozvoljen prigovor savjesti, svaka nacionalna služba koja se traži temeljem zakona od takvih prigovarača,

3. svaka služba koja se traži u slučaju više sile ili nesreće koje ugrožavaju život ili blagostanje zajednice,

4. svaki rad ili služba koje čine dio normalnih građanskih obveza.

Članak 9.

1. Svatko ima pravo na slobodu i osobnu sigurnost. Nitko ne može biti samovoljno uhapšen ili pritvoren. Nitko se ne može oduzeti sloboda osim iz razloga sukladno sa postupkom u zakonu predviđenim.

2. Svatko tko je uhapšen biti će u trenutku uhićenja obaviješten o razlozima uhićenja i u najkraćem roku će mu se saopćiti bilo kakva optužba protiv njega.

3. Svatko tko je uhićen ili zatvoren zbog kaznenog djela biti će u najkraćem roku izveden pred sudiju ili nekog drugog službenika, zakonom ovlaštenog da vrši pravosudne funkcije, i u razumnom roku će mu se suditi ili će biti oslobođen. Stavljanje u pritvor osoba koja očekuju da im se sudi ne smije biti opće pravilo, ali puštanje na slobodu može se uvjetovati jemstvom kojim će se osigurati prisustvo te osobe na suđenju u bilo kojoj fazi sudskog postupka, kao i, u slučaju potrebe, radi izvršenja presude.

4. Kome god je uhićenjem ili pritvaranjem oduzeta sloboda ima pravo da uloži žalbu kod suda u cilju da sud bez odlaganja odluči o zakonitosti oduzimanja slobode i naredi njegovo oslobađanje ako je pritvor nezakonit.

5. Svatko tko je nezakonito uhićen ili pritvoren ima pravo na naknadu štete.

Članak 10.

1. Sa svakim kome je oduzeta sloboda postupat će se čovječno i s poštivanjem urođenog dostojanstva ljudske osobnosti.

2. a) Optuženi se, osim u izuzetnim prilikama, drže odvojeno od osuđenika i podvrgavaju posebnom postupku koji odgovara njihovom položaju neosuđenih osoba.

b) Optuženi maloljetnici odvojiti će se od odraslih i o njihovom slučaju se odlučuje što je moguće prije.

3. Kazneno-popravni režim podrazumijevat će takvo postupanje s osuđenima čiji je bitan cilj njihovo prevaspitavanje i ponovno uključenje u društvo. Maloljetni prijestupnici biti će odvojeni od odraslih i podvrgnuti režimu koji odgovara njihovom dobu i njihovom pravnom položaju.

Članak 11.

Nitko ne može biti zatvoren samo iz razloga što nije u stanju da izvrši neku ugovornu obvezu.

Članak 12.

1. Svatko tko se zakonito nalazi na teritoriji jedne države ima pravo da se u njoj slobodno kreće i slobodno izabere svoje mjesto boravka.

2. Svaka osoba slobodna je da napusti bilo koju zemlju uključujući tu i svoju vlastitu.

3. Naprijed navedena prava mogu biti predmet samo zakonom predviđenih ograničenja koja su nužna za zaštitu nacionalne sigurnosti, javnog poretka, javnog zdravlja ili javnog morala, ili prava i sloboda drugih osoba, i sukladnasu drugim pravima priznatim ovim Paktom.

4. Nitko se ne može samovoljno lišiti prava da uđe u svoju vlastitu zemlju.

Članak 13.

Stranac koji se zakonito nalazi na teritoriji jedne države članice ovog Pakta može iz nje biti protjeran samo u svezi sa izvršenjem odluke donijete sukladno zakonu i, ako se viši razlozi nacionalne sigurnosti tome ne protive, on mora imati mogućnosti da istakne razloge protiv njegovog protjerivanja i da se od strane nadležne vlasti ili jednog ili više osoba naročito označenih za to njegov slučaj preispita, u koju će svrhu on imati zastupnika.

Članak 14.

1. Svi su pred sudovima jednaki. Svatko ima pravo na pravično i javno suđenje od strane nadležnog, neovisnog i nepristrasnog suda, ustanovljenog zakonom, koji će odlučivati bilo o

utemeljenosti ma kakve optužbe kaznenopravne prirode uperene protiv njega, bilo u sporovima o njegovim pravima i obvezama građanske prirode.

Štampa i javnost mogu se isključiti tijekom cijelog ili jednog dijela suđenja bilo u interesu morala, javnog poretka ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, bilo kada interesi privatnog života strana u sporu to zahtijevaju, ili pak ako sud to smatra apsolutno neophodnim, kada bi zbog posebnih okolnosti slučaja javnost škodila interesima pravde.

Međutim, svaka presuda donijeta u kaznenim ili građanskim stvarima biti će javna, izuzev ako interes maloljetnika zahtijeva da bude drugačije, ili ako se postupak tiče bračnih sporova ili starateljstva djece.

2. Svatko tko je optužen za kazneno djelo ima pravo da se smatra nevinim sve dok se njegova krivica temeljem zakona ne dokaže.

3. Svatko tko je optužen za kazneno djelo ima potpuno jednako pravo bar na sljedeća jamstva:

a) da bude u najkraćem roku, podrobno i na jeziku koji razumije, obaviješten o prirodi i razlozima optužnice protiv njega;

b) da ima dovoljno vremena i mogućnosti na raspolaganju za pripremu svoje obrane i za konsultovanje sa braniteljem po osobnom izboru;

c) da mu bude suđeno bez nepotrebnog odugovlačenja;

d) da bude prisutan na suđenju i da se brani sam ili uz pomoć pravnog zastupnika po svom izboru, ako nema pravnog zastupnika, da bude upoznat o svom pravu da ga ima i, kad god to interes pravde zahtijeva, da mu se postavi branitelj po službenoj dužnosti, i to besplatno ako nema dovoljno sredstava da ga plati;

e) da ispituje ili postigne da se ispituju svjedoci optužnice i da postigne da pristupe sudu i budu saslušani svjedoci u njegovu korist pod istim uvjetima kao i svjedoci optužbe;

f) da dobije besplatnu pomoć tumača ako ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava na suđenju;

g) da ne bude primoran da svjedoči protiv samoga sebe ili da prizna krivicu.

4. U postupku s maloljetnicima voditi će se računa o njihovom uzrastu i o interesu koji predstavlja njihovo odgajanje.

5. Svako tko je proglašen krivim za neko kazneno djelo ima pravo da njegovu krivicu i osudu razmotri viši sud sukladno zakonu.

6. Kada se konačna kaznena presuda docnije poništi ili kada je dato pomilovanje zbog toga što nove ili novootkrivene činjenice ukazuju da je došlo do greške suda, osoba koja je izdržala kaznu temeljem te presude biti će obeštećena sukladno zakonu, ako se ne dokaže da je to što nepoznate činjenice nisu u cjelini, ili djelimično, na vrijeme otkrivene, njegova krivnja.

7. Nitko ne može biti kazneno odgovoran ili kažnjen zbog djela za koje je već bio oslobođen ili osuđen konačnom presudom sukladno zakonu i kaznenom postupkom svake zemlje.

Članak 15.

1. Nitko se neće smatrati krivim za djela ili propuštanja koja nisu predstavljala kazneno djelo prema domaćem ili međunarodnom pravu u vrijeme kada su bila počinjena. Isto tako, neće se izreći teža kazna od one koja se mogla primjeniti u trenutku kada je kazneno djelo bilo izvršeno.

Ako kasnije, poslije izvršenja djela, zakonskom odredbom bude predviđena primjena lakše

kazne, prijestupnik će se time koristiti.

2. Ništa se u ovom članku ne protivi suđenju i osudi osoba zbog radnji ili propuštanja koja su se u vrijeme kada su počinjena, smatrala za kaznena djela prema općim pravnim načelima koja priznaje međunarodna zajednica.

Članak 16.

Svatko ima pravo da mu svugdje bude priznata pravna osobnost.

Članak 17.

1. Nitko ne može biti izložen proizvoljnom ili nezakonitom miješanju u osobni život, obitelj, stan ili prepisku, niti protivzakonitim napadima na čast i ugled.

2. Svatko ima pravo na zakonsku zaštitu od takvog miješanja ili napada.

Članak 18.

1. Svatko ima pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti; to pravo podrazumijeva slobodu ostajanja pri svojoj ili usvajanja vjeroispovijesti ili ubjeđenja po svome izboru, kao i slobodu da pojedinačno ili u zajednici s drugima, javno ili privatno, ispoljava svoje vjerovanje ili ubjeđenje vjeroispovijedanjem, obavljanjem obreda, pohađanjem službe i nastavom.

2. Nitko se neće podvrgnuti prinudi koja bi mogla nanijeti povredu njegovoj slobodi ostajanja pri svojoj, ili usvajanja vjeroispovijesti ili ubjeđenja po svome izboru.

3. Sloboda ispoljavanja svoga vjerovanja ili svoga ubjeđenja može se podvrgnuti jedino ograničenjima koja su predviđena u zakonu i koja su neophodna za zaštitu javne sigurnosti, poretka, zdravlja i morala, ili temeljnih sloboda i prava drugih osoba.

4. Države članice ovog Pakta se obvezuju na poštivanje slobode roditelja, odnosno zakonskih staratelja, da obezbijede vjersko i moralno odgajanje svoje djece sukladno svojim ubjeđenjima.

Članak 19.

1. Nitko ne može biti uznemiravan zbog svoga mišljenja.

2. Svatko ima pravo na slobodu izražavanja; to pravo obuhvata slobodu da traži, dobija i širi informacije i misli svake vrste, bez obzira na granice, bilo usmeno, pismeno, štampom ili u umetničkoj formi, ili bilo kojim drugim sredstvom po svom izboru.

3. Vršenje prava predviđenih u stavku 2. ovog članka nosi sa sobom posebne dužnosti i odgovornosti. Zbog toga se ono može podvrći određenim ograničenjima koja moraju biti utvrđena zakonom i biti neophodna:

a) za poštovanje prava ili ugleda drugih osoba;

b) za zaštitu državne sigurnosti ili javnog reda, ili javnog zdravlja ili morala.

Članak 20.

1. Svaka ratna propaganda treba biti zabranjena zakonom.

2. Svako pozivanje na nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnje koje predstavlja podsticanje na diskriminaciju, neprijateljstvo ili nasilje treba biti zabranjeno zakonom.

2.

Članak 21.

Priznaje se pravo mirnog okupljanja.

Ne mogu se postaviti nikakva ograničenja vršenja tog prava osim onih koja su nametnuta sukladno zakonu i koja su potrebna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti, javnog poretka ili morala ili zaštite prava i sloboda drugih osoba.

Članak 22.

1. Svatko ima pravo slobodnog udruživanja sa drugim osobama, uključujući pravo na osnivanje sindikata ili pristupanju njima u cilju zaštite svojih interesa.

2. Nikakva ograničenja ne mogu se postaviti vršenju tog prava, osim onih koja su propisana zakonom i koja su potrebna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti, javnog poretka ili morala ili zaštite prava i sloboda drugih osoba. Ovaj članak ne sprječava da se članovima oružanih snaga i policije nametnu zakonska ograničenja vršenja tog prava.

3. Ništa u ovom članku ne ovlašćuje države članice Konvencije Međunarodne organizacije rada od 1948. godine o slobodi sindikalnog udruživanja i zaštiti prava na udruživanje da preduzme zakonske mjere koje bi bile na štetu garancija iz te Konvencije ili da primijene zakon na način koji bi bio na štetu tih jamstava.

Članak 23.

1. Obitelj je prirodna i temeljna ćelija društva i ima pravo da je društvo i država štiti.

2. Priznaje se pravo muškaraca i žena u dobi bračne zrelosti da stupaju u brak i osnivaju obitelj.

3. Nikakav brak ne može se zaključiti bez slobodne i pune suglasnosti budućih supružnika.

4. Države članice ovog Pakta preduzeti će potrebne korake da osiguraju jednakosti u pravima i dužnostima s obzirom na brak, u vrijeme trajanja braka i prilikom razvoda. U slučaju razvoda, izdat će se odredba za osiguranje potrebne zaštite djece.

Članak 24.

1. Svako dijete, bez obzira na rasu, boju kože, spol, jezik, vjeru, nacionalno ili društveno podrijetlo, imovinu ili rod, ima pravo na takve mjere zaštite, od strane svoje obitelji, društva, države, kakve zahtijeva njegov položaj maloljetnika.

2. Svako dijete treba da se registrira odmah poslije rođenju i da ima ime.

3. Svako dijete ima pravo na državljanstvo.

Članak 25.

Svaki građanin treba da ima pravo i mogućnost da bez ikakvih razlika navedenih u članku 2. i bez nerazumnih ograničenja:

a) suđenje u vođenju javnih poslova, direktno ili preko slobodno izabраниh zastupnika;

b) bira i bude biran pravedno provedenim, povremenim izborima sa općim i jednakim pravom glasa i tajnim glasanjem, koji osiguravaju slobodno izražavanje volje birača;

c) ima pristup javnim službama svoje zemlje uz opće uvjete jednakosti.

Članak 26.

Sve su osobe jednake pred zakonom i imaju pravo, bez ikakve diskriminacije, na jednaku zakonsku zaštitu. Zakon treba da zabrani svaku diskriminaciju i da garantira svim osobama jednaku i djelotvornu zaštitu protiv diskriminacije bilo temeljem rase, boje kože, spola, jezika, vjere, političkog i drugog mišljenja, nacionalnog i društvenog podrijetla, imovine, roda ili bilo koje druge okolnosti.

Članak 27.

U državama gdje postoje etničke, vjerske ili jezičke manjine ne smije se osobama koje pripadaju takvim manjinama uskratiti prava da, zajedno sa članovima svoje skupine, imaju svoj vlastiti kulturni život, da ispovijedaju i očituju svoju vlastitu vjeru ili da se služe svojim vlastitim jezicima.

ČETVRTI DIO

Članak 28.

1. Ustanovit će se Komitet za ljudska prava (u daljem tekstu "Komitet"). On će se sastojati od osamnaest članova i vršit će niže određene funkcije.
2. Komitet sačinjavaju državljani država članica ovog Pakta koji moraju biti osobe visokih moralnih načela i priznate stručnosti na polju ljudskih prava. Pritom će voditi računa da je korisno da sudjeluje više osoba sa pravničkim iskustvom.
3. Članovi Komiteta biraju se i djeluju kao neovisni subjekti.

Članak 29.

1. Članovi Komiteta biraju se tajnim glasanjem sa liste osoba koje posjeduju svojstva propisana u članku 28. i koja su države članice ovog Pakta predložile u tu svrhu.
2. Svaka država članica ovog Pakta može predložiti najviše dvije osobe. Ove osobe moraju biti državljani zemlje koja ih predlaže.
3. Ista osoba može biti ponovo predložena.

Član 30.

1. Prvi izbor će se obaviti najkasnije šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Pakta.
2. Najmanje četiri mjeseca prije dana svakog izbora za Komitet, osim izbora u cilju popune upražnjenog mjesta koje je oglašeno takvim sukladno člankom 34., Generalni tajnik Ujedinjenih naroda pismenim putem poziva države članice ovog Pakta da odrede kandidate koje predlažu za članove Komiteta.
3. Generalni tajnik Ujedinjenih naroda će pripremiti po abecednom redu spisak svih tako predloženih osoba, navodeći države koje su ih predložile, i dostaviti će ih državama članicama ovog Pakta najkasnije mjesec dana prije dana svakog izbora.
4. Članovi Komiteta se biraju na sastanku država članica, koji saziva Generalni tajnik Ujedinjenih naroda u sjedištu Organizacije. Na ovom sastanku, na kome kvorum sačinjavaju dvije trećine država članica ovog Pakta izabrati će se za članove Komiteta oni kandidati koji dobiju najveći broj glasova i apsolutnu većinu glasova predstavnika država članica prisutnih i koji glasaju.

Članak 31.

1. U Komitetu ne može biti više od jednog državljanina jedne iste države.
2. Pri izborima u Komitet voditi će se računa o pravičnoj geografskoj raspodjeli i o tome da budu zastupljeni različiti oblici civilizacije, kao i glavni pravni sustav.

Članak 32.

1. Članovi Komiteta se biraju na period od četiri godine. Oni se mogu iznova izabrati ako su ponovo predloženi. Međutim, mandat devet članova izabranih prilikom prvog izbora ističe poslije dvije godine; odmah poslije prvih izbora imena ovih članova biti će izvučena kockom od strane predsjedavajućeg sastanka na koji se odnosi stavak 4. članka 30.
2. Po isteku mandata, izbori će se održati shodno odredbama prethodnih članaka ovog dijela Pakta.

Članak 33.

1. Ako je po jednodušnom mišljenju drugih članova jedan član Komiteta prestao da vrši svoje funkcije iz nekog drugog razloga, a ne usljed odsustva privremenog karaktera, predsjednik Komiteta izvještava o tome Generalnog tajnika Ujedinjenih naroda, koji onda oglašava upražnjenim mjesto koje je zauzimao član o kome je reč.
2. U slučaju smrti ili ostavke jednog člana Komiteta, predsjednik odmah obavještava o tome Generalnog tajnika Ujedinjenih naroda, koji oglašava mjesto upražnjenim računajući od dana smrti ili od dana kada ostavka proizvodi dejstvo.

Članak 34.

1. Kada je objavljeno da je jedno mjesto upražnjeno shodno članku 33. i ako mandat članka koji treba da bude zamijenjen ne ističe u roku od šest mjeseci od dana kada je mjesto proglašeno upražnjenim, Generalni tajnik Ujedinjenih naroda obavještava o tome sve države članice ovog Pakta, koje mogu u roku od dva mjeseca odrediti kandidate shodno odredbama članka 29. u cilju popune upražnjenog mjesta.
2. Generalni tajnik Ujedinjenih naroda ustanoviti će po abecednom redu spisak tako predloženih osoba i saopćit će ga državama članicama ovog Pakta. Izbor u cilju popune upražnjenog mjesta obaviti će se zatim sukladno odnosnim odredbama ovog dijela Pakta.
3. Svaki član Komiteta, izabran na mjesto koje je proglašeno upražnjenim shodno članku 33. učestvuje u radu Komitetu do dana isteka mandata člana čije je mjesto ostalo upražnjeno u Komitetu jednoobrazno odredbama pomenutog članka.

Članak 35.

Članovi Komiteta primaju uz odobrenje Generalne skupštine Ujedinjenih naroda nagradu iz sredstava Ujedinjenih naroda pod uvjetima koje utvrdi Generalna skupština s obzirom na značaj odgovornosti Komiteta.

Članak 36.

Generalni tajnik Ujedinjenih naroda stavlja na raspolaganje Komitetu osoblje i materijalna sredstva koji su mu potrebni za uspješno obavljanje dužnosti koje su mu povjerene temeljem ovog Pakta.

Članak 37.

1. Generalni tajnik Ujedinjenih naroda saziva članove Komiteta na prvu sjednicu u sjedištu Organizacije Ujedinjenih naroda.
2. Poslije svog prvog sastanka, Komitet se sastaje kad god je to predviđeno njegovim poslovnikom.
3. Sastanci Komiteta normalno se održavaju u sjedištu Organizacije Ujedinjenih naroda ili u Uredu Ujedinjenih naroda u Ženevi.

Članak 38.

Svaki član Komiteta mora prije stupanja na dužnost na javnoj sjednici dati svečanu obvezu da će svoje dužnosti vršiti potpuno nepristrasno i savjesno.

Članak 39.

1. Komitet bira svoje službenike na rok od dvije godine. Oni se mogu ponovo birati.
2. Komitet sam utvrđuje svoj poslovnik; on će, međutim, sadržati, između ostalog, sljedeće odredbe:
 - a) kvorum sačinjava 12 članova;
 - b) odluke Komiteta se donose većinom prisutnih članova.

Članak 40.

I. Države članice ovog Pakta se obvezuju da podnose izvješće o mjerama koje budu usvojile, radi ostvarivanja prava priznatih u ovom Paktu, kao i o napretku ostvarenom u uživanju ovih prava:

- a) u roku od godine dana, računajući od dana stupanja na snagu ovog Pakta za svaku zainteresiranu državu članicu ponaosob;
 - b) zatim, kad god Komitet to zatraži.
2. Sva izvješća uputit će se Generalnom tajniku Ujedinjenih naroda, koji će ih dostaviti Komitetu radi razmatranja. U izvješćima će se ukazati, u slučaju potrebe, na činioce i teškoće koji utiču na sprovođenje u život odredaba ovog Pakta.
 3. Generalni tajnik Ujedinjenih naroda može, pošto se posavjetuje sa Komitetom, dostaviti specijaliziranim ustanovama prepis svih dijelova izvješća koji imaju sveze s djelokrugom njihove nadležnosti.
 4. Komitet proučava izvješća koja su podnijele države članice ovog Pakta. On upućuje državama članicama svoja vlastita izvješća, kao i sve opće primjedbe koje bude smatrao pogodnim. Komitet može isto tako dostaviti Ekonomskom i socijalnom vijeću ove primjedbe, praćene prepisom izvješća koja je primio od država članice ovog Pakta.
 5. Države članice ovog Pakta mogu podnositi Komitetu mišljenja o svim primjedbama koje budu učinjene temeljem stavka 4. ovog članka.

Članak 41.

1. Svaka država članica ovog Pakta može temeljem ovog članka, izjaviti u svako doba da priznaje nadležnost Komiteta da prima i razmatra saopćenja u kojima jedna država članica tvrdi da druga država članica ne ispunjava svoje obveze prema ovom Paktu.

Saopćenja podnijeta temeljen ovog članka mogu se primati i razmatrati samo ako ih je podnijela država članica koja je dala izjavu o priznanju nadležnosti Komiteta u odnosu na sebe.

Komitet neće primiti nikakvo saopćenje ako se ono tiče države članice koja nije dala takvu izjavu. U pogledu saopćenja primljenih shodno ovom članku primjenit će se sljedeći postupak:

a) ako neka država članica ovog Pakta smatra da neka druga država članica ovog Pakta ne primenjuje njegove odredbe, ona može pismenim saopćenjem skrenuti pažnju ove države na tu stvar.

U roku od tri mjeseca, računajući od prijema saopćenja, država kojoj je upućeno saopćenje pružiti će državi koja ga je uputila objašnjenja ili neku drugu pismenu izjavu radi rasvjetljavanja pitanja, koji treba da obuhvate, u mogućoj i odgovarajućoj mjeri, podatke o njenim unutarnjim pravilima postupka i o pravnim lijekovima, bilo već iskorišćenim, bilo onim u toku rješavanja ili onim koji su još dostupni.

b) Ako u roku od šest mjeseci, računajući od dana prijema prvobitnog saopćenja od strane države kojoj je upućeno, pitanje nije riješeno na zadovoljstvo obje zainteresirane države članice, i jedna i druga imat će pravo da ga podnesu Komitetu, upućujući saopćenje Komitetu kao i drugoj zainteresiranoj državi.

c) Komitet može da raspravlja o stvari koja mu je podnijeta samo pošto se bude uvjerio da su bili uporabljeni i iscrpljeni svi unutarnji pravni lijekovi sukladno opće priznatim načelima međunarodnog prava. Ovo pravilo se ne primjenjuje u slučaju kada se postupak po pravnim lijekovima bezrazložno odugovlači.

d) Komitet održava nejavne sjednice kada razmatra saopćenja predviđena u ovom članku.

e) Pod uvjetima odredaba točke c), Komitet će staviti svoje dobre usluge na raspolaganje zainteresiranim državama članicama da bi se došlo do prijateljskog rješenja pitanja temeljem poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao što ih priznaje ovaj Pakt.

f) U svakom slučaju koji mu je podnijet, Komitet može da traži od zainteresiranih država članica, na koje se odnosi točka b), da mu pruže sva odnosna obavještenja.

g) Zainteresirane države članice, pomenute u točki b), imaju pravo da budu predstavljene za vrijeme dok Komitet razmatra pitanje i da usmeno ili pismeno, ili u jednom i u drugom obliku, podnose primjedbe.

h) Komitet je dužan da podnese izvešće u roku od dvanaest mjeseci od dana kada je primio saopćenje o kome je riječ u točki b):

i) ako je postignuto rješenje u smislu odredaba točke e), Komitet će se u svom izvješću ograničiti na kratko izlaganje činjenica i rješenja do koga se došlo;

j) ako se rješenje u smislu odredaba točke e) nije moglo postići, Komitet će se u svom izvješću ograničiti na kratko izlaganje činjenica. Tekst pismenih primjedaba i zapisnik o usmenim primjedbama zainteresiranih država članica priložiti će se uz izvješće. Izvešće o svakom slučaju dostaviti će se zainteresiranim državama.

2. Odredbe ovog članka stupiti će na snagu kada deset država članica ovog Pakta budu dale izjavu predviđenu u stavku 1. ovog članka.

Takve izjave deponovitat će države članice kod Generalnog tajnika Ujedinjenih naroda, koji će njihov prepis dostaviti drugim državama članicama. Izjava se može u svako doba povući putem saopćenja Generalnom tajniku.

Ovo povlačenje ne utiče na razmatranje ma koga pitanja koje je predmet već dostavljenog saopćenja temeljem ovog članka; a nikakvo drugo saopćenje jedne države članice neće biti primljeno pošto Generalni tajnik bude primio obavještenje o povlačenju izjave, ako zainteresirana država članica ne da novu izjavu.

Članak 42.

1. a) Ako se netko pitanje podnijeto Komitetu sukladno članku 41. ne riješi na zadovoljstvo zainteresiranih država članica, Komitet može, uz prethodni pristanak zainteresiranih država članica, naimenovati ad hoc komisiju za mirenje (u daljem tekstu nazvanu `Komisija`). Komisija će staviti svoje dobre usluge na raspolaganje zainteresiranim državama članicama s ciljem da se postigne prijateljsko rješenje pitanja, temeljem poštovanja ovog Pakta;
- b) Komisija se sastoji od pet članova koji su prihvatljivi za zainteresirane države članice. Ako zainteresirane države članice ne postignu sporazum o sastavu Komisije u cjelini ili djelimično u roku od tri mjeseca, članove Komisije u pogledu kojih se sporazum nije postigao izabrat će Komitet među svojim članovima tajnim glasovanjem putem dvotrećinske većine.
2. Članovi Komisije zasjedaju u osobnom svojstvu. Oni ne mogu biti državljani ni zainteresiranih država članica, ni države koja nije članica ovog Pakta, niti države članice koja nije dala izjavu predviđenu u članku 41.
3. Komisija će izabrati svoga predsjednika i usvojiti poslovnik.
4. Komisija normalno održava svoje sastanke u sjedištu Organizacije Ujedinjenih naroda, ili u Uredu Ujedinjenih naroda u Ženevi. Međutim, oni se mogu održavati na svakom drugom pogodnom mjestu koje Komisija može odrediti savjetujući se s Generalnim tajnikom Ujedinjenih naroda i zainteresiranim državama članicama.
5. Sekretarijat predviđen u članku 36. pruža također svoje usluge komisijama naimenovanim temeljem ovog članka.
6. Obavještenja koja dobije i pregleda Komitet stavljaju se na raspolaganje Komisiji, a Komisija može zahtijevati od zainteresiranih država članica da joj pruže sva potrebna dopunska obavještenja.
7. Pošto je potpuno razmotrila pitanje u svim njegovim vidovima, no u svakom slučaju najduže u roku od dvanaest mjeseci od kada joj je ono bilo podneseno, Komisija će podnijeti izvješće predsjedniku Komiteta radi saopćavanja zainteresiranim državama članicama;
 - a) ako Komisija nije u stanju da dovrši razmatranje pitanja u toku dvanaest mjeseci, ona će se ograničiti na to da u svom izvješću ukratko navede dokle je došla u razmatranju pitanja;
 - b) ako se došlo do prijateljskog rješenja pitanja, temeljem poštivanja ljudskih prava priznatih u ovom Paktu, Komisija će se ograničiti na to da u svom izvješću ukratko navede činjenice i rješenje koje je postignuto;
 - c) ako se nije došlo do rješenja u smislu točke b), Komisija unosi u izvješće svoje zaključke o svim činjenicama koje se odnose na sporno pitanje između zainteresiranih država članica, kao i svoja gledišta o mogućnostima prijateljskog rješenja slučaja. To izvješće sadrži isto tako pismene primjedbe i zapisnik o usmenim primjedbama zainteresiranih država članica;
 - d) ako je izvješće Komisije podnijeto shodno točki c), zainteresiranim državama članicama saopćit će predsjedniku Komiteta, u roku od tri mjeseca po prijemu izvješća, da li prihvataju sadržinu izvješća Komisije ili ne.

8. Odredbe ovog članka ne diraju u ovlasti Komiteta koja su predviđena u članku 41.

9. Svi troškovi članova Komisije podjednako se raspodjeljuju između zainteresiranih država članica temeljem procjene koju utvrđuje Generalni tajnik Ujedinjenih naroda.

10. Generalni tajnik Ujedinjenih naroda ovlaštenje da, u slučaju potrebe, plati članovima Komisije njihove troškove prije nego što ih zainteresirane države članice budu naknadile shodno stavku 9. ovog članka.

Članak 43.

Članovi Komiteta i članovi ad hoc komisija za mirenje, koji mogu biti naimenovani prema članku 42, imaju pravo na olakšice, privilegije i imunitete priznate stručnjacima kojima je povjeren neki zadatak za račun Organizacije Ujedinjenih naroda, onako kao što su izloženi u odgovarajućim odjeljcima Konvencije o privilegijama i imunitetima Ujedinjenih naroda.

Članak 44.

Odredba o provođenju u život ovog Pakta primjenjivati će se bez uštrba po postupke propisane u oblasti ljudskih prava pod uvjetima ili temeljem ustavnih instrumenata i konvencija Organizacije Ujedinjenih naroda i specijaliziranih ustanova, i neće sprječavati države članice da pribjegnu drugim načinima rješavanja sporova sukladno općim ili posebnim međunarodnim sporazumima koji su među njima na snazi.

Članak 45.

Komiteo podnosi svake godine izvješće o svom radu Generalnoj skupštini Ujedinjenih naroda, preko Ekonomskog i socijalnog vijeća.

PETI DIO

Članak 46.

Nijedna odredba ovog Pakta neće se tumačiti tako da vrijeđa odredbe Povelje Ujedinjenih naroda i ustava specijaliziranih ustanova kojima se određuju odnosne odgovornosti raznih organa Organizacije Ujedinjenih naroda i specijaliziranih ustanova glede pitanja kojima se bavi ovaj Pakt.

Članak 47.

Nijedna odredba ovog Pakta neće se tumačiti tako da vrijeđa pravo koje pripada svakome narodu da potpuno i slobodno iskorištava i upotrebljava svoja prirodna bogatstva i izvore.

ŠESTI DIO

Članak 48.

1. Ovaj Pakt je otvoren za potpisivanje svim državama članicama Organizacije Ujedinjenih naroda, ili članicama bilo koje od njenih specijaliziranih ustanova, svakoj državi članici Statuta Međunarodnog suda pravde, i svakoj drugoj državi koju pozove Generalna skupština Ujedinjenih naroda da postane članica ovog Pakta.

2. Ovaj Pakt podliježe ratificiranju. Instrumenti ratificiranja deponovat će se kod Generalnog tajnika Ujedinjenih naroda.

3. Ovaj Pakt će biti otvoren za pristupanje svakoj državi na koju se odnosi stavak 1. ovog članka.

4. Pristupanje će se izvršiti deponovanjem instrumenata o pristupanju kod Generalnog tajnika

Ujedinjenih naroda.

5. Generalni tajnik Ujedinjenih naroda će obavijestiti sve države koje su potpisale ovaj Pakt, ili koje su mu pristupile, o deponiranju svakog instrumenta ratificiranja ili pristupanja.

Članak 49.

1. Ovaj Pakt će stupiti na snagu tri mjeseca poslije deponiranja kod generalnog sekretara Ujedinjenih naroda tridesetpetog instrumenta o ratificiranju ili pristupanju.

2. Za svaku državu koja ratificira ovaj Pakt, ili mu pristupi poslije deponiranja tridesetpetog instrumenta o ratificiranju ili pristupanju, pomenuti Pakt će stupiti na snagu tri mjeseca poslije deponiranja od strane te države njenog instrumenta o ratificiranju ili pristupanju.

Članak 50.

Odredbe ovog Pakta se primenjuju na sve jedinice federativnih država bez ikakvog ograničenja ili izuzetka.

Članak 51.

1. Svaka država članica ovog Pakta može predložiti njegovu izmjenu ili dopunu i njihov tekst dostaviti Generalnom tajniku Ujedinjenih naroda. Generalni tajnik će potom proslijediti sve predložene izmjene ili dopune državama članicama ovog Pakta, tražeći od njih da mu saopće da li žele sazivanje konferencije država članica radi razmatranja tih prijedloga i glasovanja o njima.

Ako se najmanje jedna trećina država izjasni u prilog ovog sazivanja, Generalni tajnik će sazvati konferenciju pod okriljem Organizacije Ujedinjenih naroda. Svaka izmjena ili dopuna koju usvoji većina država članica prisutnih na konferenciji i koje učestvuju u glasovanju podliježe odobrenju Generalne skupštine Ujedinjenih naroda.

2. Ove izmjene ili dopune stupaju na snagu kada ih odobri Generalna skupština Ujedinjenih naroda i prihvati dvije trećine država članica ovog Pakta, saobrazno njihovim ustavnim postupcima.

3. Kada ove izmjene ili dopune stupe na snagu, one su obvezne za sve države članice koje su ih prihvatile, dok druge države članice ostaju vezane odredbama ovog Pakta i svakom izmjenom i dopunom koju su ranije prihvatile.

Članak 52.

Neovisno od saopćenja predviđenih u stavku 5. članka 48. Generalni tajnik Ujedinjenih naroda obavijestit će sve države koje se pominju u stavku 1. istog članka:

a) o potpisima stavljenim na ovaj Pakt i o instrumentima ratificiranja i pristupanja deponiranim shodno članku 48.;

b) o datumu stupanja na snagu ovog Pakta shodno članku 49. i o datumu stupanja na snagu svake izmjene ili dopune predviđene u članku 51.

Članak 53.

1. Ovaj Pakt, čiji su tekstovi na engleskom, kineskom, španskom, francuskom i ruskom podjednako vjerodostojni, biti će deponiran u arhivi Organizacije Ujedinjenih naroda.

2. Generalni tajnik Ujedinjenih naroda dostavit će ovjereni prijepis ovog Pakta svakoj državi na koju se odnosi članak 48.